

Ordføreren: Jeg tog fejl i mit første Foredrag, naar jeg udtalte, at jeg stod ene med Hensyn til Spørgsmaalet om de Geistliges Stilling, og jeg skal derfor tilgive, at Udvalgets ærede Formand har sluttet sig til mig i Betragtningen af det nævnte Forhold.

C. B. Nyholm: Jeg har for mit Vedkommende ikke Noget at anføre, thi, som ærede Medlemmer ville see, har Udvalget i det Bæsfentlige været enigt, og den ærede Ordfører har allerede temmelig udførlig behandlet de forskjellige Endringsforslag. Forinden jeg gaaer over til de enkelte Punkter i disse, med Hensyn til hvilke jeg har Noget at bemærke, maa jeg maastee tillade mig at fremhæve, at det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen) og jeg i Udvalget paa-tænkte og virkelig ogsaa stillede et Forslag, der gik ud paa en anden Ordning af Udskrivningsvæsenet end den, som er foreslaaet af Regjeringen, idet vi tænkte os Landet inddeelt i Udskrivningskredse, Børnholm iberegnet, og at disse bestyredes af Forstandere, som valgtes af Regjeringen blandt dertil egnede Officerer, som havde faaet hæderlig Afsted fra Linien. Dette Forslag, som efter vor Mening i alt Bæsfentligt stemmede med eller i alt Fald laa noget nær den Tanke, som foresvævede Forsvarskommissionen, opgave vi imidlertid, da det ikke fandt fuldstændig Tilslutning hos det øvrige Udvalg, og da den høit-ærede Justitsminister, som i andre Punkter som Udvalget imøde, med Bestemthed modsatte sig dette Forslag, meente vi ikke at burde sætte Sagen paa Spidsen.

Hvad de enkelte Punkter, hvortil der er stillet Endringsforslag, angaaer, skal jeg fatte mig temmelig kort. Hvad jeg navnlig vil henlede Opmærksomheden paa, er Forslaget Nr. 2 til § 2, som gaaer ud paa at berøve Præsterne den Fritagelse for at tjene i Hæren, som hidtil har været dem indrømmet. Jeg skal tillade mig fra mit Standpunkt indstændig at tilraade Thinget at forkaste dette Forslag, idet jeg er af den Formening, at Præsterne nu som hidtil bør bevare deres Fritagelse, for at tjene ikke blot i Linien men ogsaa i Forstærkningen. Hvilke Grunde kunne anføres for at berøve dem denne Fritagelse? Er det Hensynet til, at Hæren ved at miste

disse Personer, skulde blive svagere? Jeg troer det ikke. Det er, som Enhver let vil kunne efterregne, kun forholdsvis faa Personer, der paa denne Maade berøves Hæren, og Hæren er jo, efter den Lov, som er vedtaget, saa godt forshnet med Individuer, at dette Hensyn vistnok ikke paa nogen Maade kan paakalbes. Det andet Hensyn, der ligger til Grund for Forslaget, er Lighedsgroundsætningen; man har ikke villet fremkalde eller bevare borgerlig Ulighed ved fremdeles at bibeholde denne Undtagelse. Jeg for mit Vedkommende er saa varm en Ven af borgerlig Lighed som Nogen her i Salen, og naar jeg desuagtet er mod dette Forslag, er det, fordi jeg ikke indseer, hvorledes denne Fritagelse kan blive et Brud paa den virkelige Lighed. Dersom det var af Hensyn til de enkelte Individuer, som ere Præster, at man fordrede Fritagelsen, da var det en anden Sag, men det er ikke det Hensyn, der er det levende for mig, og derfor ville de ærede Medlemmer ogsaa see, at jeg ikke har været med til Forslaget Nr. 59, som senere vil komme under Forhandling; jeg troer, at dette ganske godt ophæver min Stilling i saa Henseende. Det er altsaa ikke af Hensyn til Individierne, at jeg ikke ønsker, at Fritagelsen berøves Præsterne, men fordi jeg anseer Kriger- eller Soldaterhvervet for uføreneligt med Præstegjerningen, med Embedet som Præst, fordi jeg troer, at det, saaledes som dette efter sin Natur og sit Begreb opfattes og maa opfattes, er uføreneligt med det, at en Mand, der er indsat og ordineret til samme, dersom man vil, at Præsterne skulle være Soldater, at de kaldes til umiddelbar Blodsudgydelse, og det er en Opfattelse, som har den nuværende Civilisation imod sig (Modsigelse). Jeg vil bede de Herrer, som ere af modsat Mening, at kaste et Blik rundt omkring i Europa og paavise mig et eneste Sted, hvor Præsterne blive Soldater, der findes troer jeg ikke for Dieblisset nogen saadant Sted; dersom vi vedtage dette Forslag, ville vi være de første. Der er et andet Factum, som jeg maastee maa henlede Opmærksomheden paa ved samme Leilighed, det er det, at man i Stater, hvor man har indført Jure, udtrykkelig har bestemt, at